

Notitie n.a.v. Concept beleidskader “Cultuur en Erfgoed voor iedereen” Provincie Limburg

VAN: de Limburgse Bond van Muziekgezelschappen (LBM) en het Verbindend Netwerk Koorzang Limburg (VNK-L)

AAN: Provinciale Staten van de Provincie Limburg

Inleiding

Op 19 januari 2024 heeft de Statencommissie Economie en Samenleving kennisgenomen van de sonderende notitie ‘Concept beleidskader Cultuur en Erfgoed voor iedereen’. Ook hebben de leden van deze Statencommissie kennisgenomen van het standpunt van het bestuur van de Limburgse Bond van Tamboerkorpsen (LBT), ingesproken door de voorzitter, mevr. M. Pelzer. Onderstaand gaan wij in op beide documenten. Wij verzoeken u vriendelijk om kennis te nemen van onze reactie en daarmee in de besluitvorming rekening te houden.

Korte schets historie

Oprichting Stichting Klankkleur Limburg (SKL)

Tot 1 januari 2021 ondersteunde het Huis voor de Kunsten Limburg (HKL) de verenigingen die zijn aangesloten bij de LBM, LBT en het VNK-L. De drie bonden besloten om een eigen ondersteuningsorganisatie op te richten, omdat HKL had besloten dat voor de aangesloten verenigingen geen specifieke ondersteuning meer geboden zou worden. De medewerkers van HKL gingen werken als generalist, waardoor een jarenlange specifieke ondersteuning voor de harmonieën, fanfares, brassbands, tamboerkorpsen en zangkoren niet meer geboden werd. De drie bonden waren van mening dat de grote achterban (273 verenigingen bij LBM, 198 verenigingen bij LBT, meer dan 1.000 zangkoren bij VNK-L, met in totaal ca. 50.000 leden/personen bij de verenigingen aangesloten bij LBM, LBT en VNK-L) een specifieke ondersteuning moet behouden. Niet alleen vanwege deze grote achterban, maar ook vanwege de Limburgse cultuurhistorie van deze verenigingen. Veel van die verenigingen bestaan meer dan 100 jaar. Zij dragen permanent bij aan vele activiteiten in de honderden dorpen, buurten en wijken die Limburg rijk is.

De Provincie onderschreef dit, getuige de medewerking om te komen tot een eigen ondersteuningsorganisatie. Op 1 december 2020 is de akte van oprichting van SKL gepasseerd en vanaf 1 januari 2021 ontvangt SKL subsidie van de Provincie Limburg.

De Provincie heeft daarbij altijd het standpunt ingenomen dat de ondersteuning is bedoeld voor de lidverenigingen, niet voor de bonden of SKL en dat het Provinciale cultuurbeleid het uitgangspunt is. In dat beleid is bepaald dat in 2023 een evaluatie wordt gehouden om te bezien of de ondersteuningsfunctie adequaat wordt ingevuld en subsidieverstreking ook na 2023 zal kunnen blijven plaatsvinden.

Stichting Klankkleur Limburg

Samenwerking binnen SKL

De samenwerking binnen SKL is moeizaam op gang gekomen. Enerzijds heeft dat te maken met verschil van inzicht over de manier waarop SKL bestuurd zou moeten worden. Anderzijds heeft dat te maken met de moeilijke start van SKL (midden in de coronaperiode) en de daarmee samenhangende moeizame ondersteuning door de medewerkers van SKL.

In 2023 zijn echter veranderingen doorgevoerd, ook op het personele vlak, waardoor de ondersteuning aanzienlijk is verbeterd. LBT heeft veel gebruik gemaakt van de ondersteuning door SKL en neemt nog steeds ondersteuning af.

Uittreden uit SKL is niet mogelijk; aan ontbinding van de stichting zijn voorwaarden verbonden

Het bestuur van de LBT heeft meermaals uitgesproken dat het wil uittreden uit SKL. Ook in het concept beleidskader ‘Cultuur en Erfgoed voor iedereen’ geven GS aan dat met de verandering van de subsidiëring LBT zelf kan besluiten om uit te treden uit SKL. Dat is juridisch gezien niet mogelijk.

SKL is een stichting. Dat is een zelfstandige rechtspersoon met een eigen bestuur (en zonder leden). Deze stichting is opgericht door de LBT, het VNK-L en de LBM, na goedkeuring en met instemming van het Provinciebestuur. Deze stichting kan worden ontbonden, maar conform de statuten kan dat alleen na een besluit van het bestuur van SKL met algemene stemmen. Vervolgens moeten de besturen van LBT, VNK-L en LBM unaniem de ontbinding goedkeuren, waarna ook nog eens GS hieraan goedkeuring moeten verlenen. Vervolgens is er in de statuten bepaald dat bij een positief liquidatiesaldo naar rato deze middelen terugvloeien naar de Provincie Limburg.

In het voorstel van GS lezen wij hier niets over. Sterker nog, het concept beleidskader doet voorkomen alsof de subsidie aan SKL vanaf 2025 kan worden stopgezet en worden herverdeeld over HKL en de betreffende bonden. Nog los van de vraag of het juridisch mogelijk is dat GS de subsidie aan SKL vanaf 2025 kan beëindigen (na vier jaren subsidiëren), gaat het college van GS nergens in op de vraag wie de desintegratiekosten moet dragen voor de ontbinding van de stichting. Wij lezen in het concept beleidskader nergens inhoudelijke redenen voor het beëindigen van de subsidiëring van SKL. GS baseren zich enkel op de wens van het bestuur van de LBT en heeft de andere bonden VNK-L en LBM daarover nooit gehoord. Er staat alleen dat GS in 2024 met ons wil vastleggen welke activiteiten in 2025-2027 voor subsidiëring in aanmerking komen. Dat lijkt ons in het licht van het vorenstaande de omgekeerde wereld. Wij zijn van mening dat dit juridische gezien niet eenzijdig door het Provinciebestuur kan worden besloten.

Het is bij de oprichting van SKL een eigenstandige keuze van het Provinciebestuur geweest om enkel nog SKL te subsidiëren, inclusief de activiteitensubsidie en niet de bonden rechtstreeks. De juridische constructie waarin een en ander thans is weggezet, kan naar ons oordeel op deze manier niet (eenzijdig) worden gewijzigd.

Feiten, cijfers en onduidelijkheden

Een paar cijfers

- Aangesloten verenigingen bij LBM: 273 harmonieën, fanfares en brassbands.
- In totaal: ca. 15.000 leden van muziekverenigingen bij LBM.
- Van deze bij de LBM aangesloten 273 verenigingen zijn 108 verenigingen ook lid van de LBT, omdat zij een slagwerkgroep/drumband hebben.

Wij zijn verheugd dat het Provinciebestuur in het concept beleidskader cultuur en erfgoed voor iedereen het belang van ondersteuning van zo'n grote groep onderkent en daarvoor ook subsidie beschikbaar wil (blijven) stellen. Samen met het VNK-L betreft het ca. 1.400 verenigingen en ca. 50.000 leden. Bij LBT zijn 198 verenigingen aangesloten. 108 verenigingen daarvan zijn primair een harmonie, fanfare of brassband (muziekvereniging). De slagwerkgroep of drumband van die verenigingen zijn geen zelfstandige rechtspersonen. Datzelfde geldt voor de 55 verenigingen die primair een schutterij zijn en daarmee aangesloten zijn bij het OLS. Het onderdeel van deze schutterijen dat is aangesloten bij de LBT, is geen zelfstandige rechtspersoon. 35 verenigingen die zijn aangesloten bij de LBT, zijn zelfstandige rechtspersonen.

Verenigingsondersteuning

Onze lidverenigingen hebben hulp nodig bij onder meer:

- Opleidingen
- Subsidies
- Kwalificeringen, meetmomenten, feedbackmomenten
- Overeenkomsten (met opleiders en dirigenten)
- Vertrouwenskwesties
- AVG gerelateerde zaken
- Fiscale zaken
- UBO register
- De Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR)

- Statutenwijzigingen
- Ledenadministratie (ledentool)
- Boekhouding (boekhoudtool)
- Concoursen, solistenconcoursen, open podia, internationale wedstrijden
- Insignes

Het gaat niet om de ondersteuning van de LBM en VNK-L. Het gaat om de ondersteuning van onze 273 lidverenigingen en hun ca. 15.000 leden en de meer dan 1.000 koren in Limburg.

Daarvoor zijn bij SKL drie personen (2,89 fte) in dienst. Zij verzorgen de ondersteuning voor alle verenigingen die zijn aangesloten bij LBT, VNK-L en LBM. Daarnaast helpen zij de besturen van de bonden bij het organiseren van de gezamenlijke activiteiten, zoals de concourswedstrijden, euregioparade, het klankkleurfestival, etc. Wij verwijzen u daarvoor graag naar de bij GS ingediende jaarplannen en jaarrapportages. Zonder deze ondersteuning komen de verenigingen zwaar onder druk te staan.

Wij lezen in het meergenoemde concept beleidskader dat GS voorstellen om de 'verenigingsondersteuning' te willen beleggen bij het HKL. Een definitie van 'verenigingsondersteuning' ontbreekt echter. Bovendien is HKL, ook volgens de taakstelling op de eigen website, een kenniscentrum en geen ondersteuningsorganisatie. Vervolgens is in het conceptbeleidskader aangegeven dat de bonden subsidie zullen krijgen voor 'bijvoorbeeld opleidingen, concoursen, evenementen, administratieve tools, juridische ondersteuning en insignes'. Ons is niet duidelijk wat de subsidieverdeling vanaf 2025 zal zijn en welke voorwaarden daaraan verbonden worden.

Zelf inkopen

In het concept beleidskader merken GS op dat het de bonden vrij staat om te blijven samenwerken met SKL of de ondersteuning zelfstandig kan inkopen. LBM is een vereniging. De muziekverenigingen zijn de leden van de vereniging LBM.

Als GS de LBM bijvoorbeeld subsidie verleent om zelfstandig de ondersteuning in te kopen, dan zal dat moeten bij organisaties die dat verzorgen. In stand houden van SKL is in geval van dit besluit geen optie, omdat daarmee de LBM direct verantwoordelijk wordt voor het personeel. Alle personeelsaangelegenheden komen dan voor rekening van LBM en daarmee voor rekening van de aangesloten leden (lees: de muziekverenigingen). Als een personeelslid ziek wordt en wellicht arbeidsongeschikt, moeten de muziekverenigingen in onze provincie hiervoor betalen. Dat kan naar ons oordeel nooit de bedoeling zijn en daarmee zal de Algemene Ledenvergadering nooit instemmen. Wij zien dan ook niet hoe het voorstel van GS om de LBM rechtstreeks de subsidie te geven voor de ondersteuning, in de praktijk moet gaan functioneren. GS heeft daarover ook nog nooit met ons overlegd. Voor VNK-L is de juridische constructie iets anders, maar de problematiek grotendeels identiek.

De toekomst

De wens van het bestuur van de LBT om de samenwerking binnen SKL te beëindigen is reeds begin 2023 geuit. Tot op heden heeft de LBT daarvoor geen inhoudelijke argumenten met ons gedeeld. Uit de inspreknotitie van de voorzitter van de LBT tijdens de vergadering van de Statencommissie op 19 januari 2024 maken wij op dat de LBT al in mei 2023 samen met HKL een beleidsnotitie heeft opgesteld over een toekomstige verenigingsondersteuning. De besturen van de LBM en VNK-L zijn nooit gekend in deze notitie.

Bij brief van 20 februari 2024 zegt het bestuur van de LBT het vertrouwen op in de twee bestuurders van de SKL. Die brief is ook gestuurd aan GS. Het bestuur van de LBT eist daarin, kort samengevat, dat de twee bestuursleden per direct hun functie neerleggen en door de Provincie een regisseur wordt aangewezen om te bekijken hoe het verder kan. Nergens wordt duidelijk of deze eisen worden gesteld teneinde het eigen standpunt over samenwerking binnen de stichting te heroverwegen. Ook

hierin zijn wij door het bestuur van de LBT nooit gekend. Wij hebben deze brief ook pas op 20 februari 2024 ontvangen.

Als LBM en VNK-L distantieëren wij ons van de inhoud van die brief, omdat wij geen enkele reden hebben om te twijfelen aan de kennis, kunde en integriteit van de genoemde bestuursleden van SKL.

Ontbinding SKL

Ook gelet op het vorenstaande merken wij op dat LBM en VNK-L op geen enkele wijze juridisch noch financieel verantwoordelijk zijn of willen worden gesteld voor de ontbinding van de Stichting Klankkleur Limburg.

Verzoek/voorstel aan Provinciale Staten

Het belang van onze lidverenigingen staat voorop. Naar onze mening is daarmee een gedegen en toekomstgerichte ondersteuning onlosmakelijk verbonden.

- Gelet op het vorenstaande verzoeken wij Provinciale Staten om het voorstel van GS zoals verwoord in de paragrafen 6.3.4 en 6.3.8 van het concept beleidskader ‘Cultuur en Erfgoed voor iedereen’ niet over te nemen.
- Wij zouden graag zien dat het uiteindelijk besluit is om een volwaardige ondersteuningsorganisatie te subsidiëren waarvan de bonden, LBM, LBT en VNK-L gebruik kunnen maken omdat anders de ondersteuning aan onze achterban ernstig in gevaar komt.
- Wij verzoeken u duidelijk te definiëren welke voorwaarden en verplichtingen worden gesteld aan deze subsidieverstrekking.
- We verzoeken het besluit over verenigingsondersteuning en de steunfunctie voor de achterban van de drie bonden voor amateurmuziekbeoefening in verenigingsverband uit te stellen om voldoende helder te krijgen wat de impact is van het besluit dat nu voorligt. Nu is bijvoorbeeld (zie hierboven voor nadere duiding van deze punten) sprake van “uittreden” door een partij uit SKL (wat niet mogelijk is), is niet omschreven wat wordt bedoeld met “verenigingsondersteuning”, is niet duidelijk hoe rechtstreekse subsidiëring van de bonden zich verhoudt tot aansprakelijkheid bij inkoop van diensten en is vooral niet duidelijk wat de impact van voorliggend besluit is op de ondersteuning van de amateurmuziekverenigingen en koren in Limburg en het vermogen van de bonden om een verbindende en toekomstgerichte rol te spelen (naar onze mening is die impact groot).

Op deze wijze kunnen wij als LBM en VNK-L invulling geven aan wat de muziekverenigingen van ons vragen en lopen de muziekverenigingen en koren geen onnodige (financiële en operationele) risico's.